

"ØYA"

Av Athol Fugard, John Kani
og Winston Ntshona

HÅLOGALAND TEATER

Kjære publikum!

Den moderne etterkrigsdramatikken har bare i liten grad vært å se i Nord-Norge. Dramatikere som Ionesco, Pinter, Beckett, Arrabal, Sartre, Mrozek, Havel osv. har stort sett nådd oss igjennom Fjernsynsteatret. Vi håper å kunne være med på å rette opp dette misforholdet. Mange av de dramatikere jeg har nevnt, og flere til, står sentralt i det moderne teatrets historie. Hvorfor skulle ikke vi, selv om vi er et lite regionteater langt mot nord, la vårt publikum få ta del i de mange gode skuespillene som ellers kan sees på store og små teatre verden rundt? Vi har en målsetting som tilsier at vi skal være med på å gi befolkningen i Nord-Norge et allsidig teater tilbud. Vi håper å la denne allsidigheten komme til uttrykk ved at vi hver sesong skal kunne presentere et skuespill skrevet av en kjent dramatiker i etterkrigstida.

Vi tror ikke at dette skal bety at vi inviterer dere til en historisk kavalkade. Mange av disse stykkene behandler så sentrale politiske og allmennmenneskelige spørsmål at det langt fra er det eksotiske ved forestillingene som kommer til å stå i fokus. I så måte kan «ØYA» tjene som eksempel på hva vi legger i en slik repertoarpolitikk. Selv om stykket ble oppført første gang allerede i 1973, har ikke forholdene i Sør-Afrika endret seg så mye at stykket har mistet sin aktualitet. Snarere er vel motsetningene langt mer skjerpet i dag enn da Fugard og hans kolleger laget «ØYA». Samtidig er også den øvrige verden blitt mer oppmerksom på Apartheid-regimet og hva det står for. At Biskop Desmond Tutu ble tildelt fjorårets fredspris samtidig som den norske samhandelen med Sør-Afrika er betydelig, norske redere forsyner Sør-Afrika med en stor del av landets oljeressurser og SAS har operert med dumping-priser på sine flyruter på Sør-Afrika, er forhold som den norske allmennheten i økende grad blir oppmerksom på. Den lunkne dobbeltmoralen som kommer til uttrykk hos mange norske politikere fortjener å få protester fra en kraftig opinion: På den ene siden fordømmer de regimet i Sør-Afrika, på den annen side er de ikke villige til å iverksette noen effektiv boikott.

Et vittig hode har en gang sagt at «Ola Nordmanns engasjement øker proporsjonalt med avstanden til problemene». Men er de rasistiske holdninger som gjennomsyrer Apartheid-regimet bare et fjernt problem? Har vi ikke de siste årene sett flere og flere eksempler på mer eller mindre skjult rasisme også i Norge? Forfatteren Tove Nilsen skrev nylig en artikkel i avisa «Klassekampen» med tittelen «Apartheid på norsk» der hun bl.a. skriver følgende:

«Ved passkontrollen på Fornebu står det ikke Whites Only, norske myndigheter blamerer seg ikke på den måten, de gir i stedet fremmedpolitiet fullmakt til å sile ut hvert eneste ikke-hvit ansikt. Norske myndigheter gir Tutu fredsprisen og snakker mot apartheid den ene dagen, den neste driver de klappjakt på eritreiske tenåringer som ikke har «orden i papirene» sine, dagen etter lager de helvete hett for en pakistansk familie fordi norske funksjonærer ikke har greie på pakistanske navneskikker. Det er bare en grunn til at Norge - og andre europeiske land med samme praksis - har gått fri fra apartheid-stemplet: Det er så få å utøve apartheidpolitikken på.»

La oss håpe at ethvert tilløp til «Apartheid-tedenser» her i landet blir avslørt og umuliggjort. La det bli en sannhet når vi med stolthet hevder at det ikke finnes noen rasisme i Norge, og la oss f.eks. følge Tove Nilsen forslag:

Hvorfor ikke se det som en ære å danne en fantasifull front som svarer med ulovlige og lovlige metoder hver gang den norske rasismen viser seg?

La vår forestilling være et beskjedent bidrag til å øke bevisstheten om urettferdigheten og undertrykkelsen slike holdninger representerer både under Apartheid-regimet, i andre deler av verden og her hjemme.

109162720

*«Kom, ville han tenke, så stille i vinden.
Landet som levde inne i oss, kan ingen ta
fra oss, ikke engang vi selv. Men Gud,
så lang en ferd fremover for deg og meg.
Ikke et spørsmål om fantasi, men om tro.»*

Fra André Brinks bok «Gribbenes land»

"ØYA"

(THE ISLAND)

10g162720

Av Athol Fugard, John Kani og Winston Ntshona
Oversatt av Sigmund Sæverud

Instruktør : Svein Scharffenberg

Scenografi : Carsten Andersen

John : Nils Johnson

Winston : Sigmund Sæverud

Inspisient,
lys og lyd : Reidun Gaaseide

Scenetekniker
og smed : Viggo Haugland

Rekvisitør : Sylvi Bergsdal

Kostymesyer : Hilde Skancke Pedersen

Plakat : Ola Røe og Carsten Andersen

Foto : Ola Røe

Program : Jens Harald Eilertsen

Rettigheter : Nordiska Teaterforlag/
Edition Wilhelm Hansen

